

Záchranný program pro velké šelmy: příprava veřejné kampaně

1. draft

Hnutí DUHA, červen 2004

**Záchranný program pro velké šelmy: příprava veřejné kampaně
1. draft**

Zpracoval: Jaromír Bláha
Spolupráce: Vojtěch Kotecký, Igor Genda, Radek Banýr, Michal Rezek
červen 2004

A › Bratislavská 31, 602 00 Brno
T › 545 214 431
F › 245 214 428
E › info@hnutiduha.cz
www.hnutiduha.cz

Obsah

1. Postup při vypracování programu
2. Cíle veřejné a osvětové kampaně záchranného programu pro velké šelmy
3. Prostředky a způsoby práce s veřejností
4. Hodnocení dosavadních zkušeností
5. Návaznost na projekty v sousedních zemích
6. Prioritizace oblastí
7. Organizační zabezpečení kampaně
8. Návrh kampaně
9. Hodnotitelnost, kritéria
10. Časový harmonogram kampaně
11. Rozpočet

Příloha:

Záznam konzultací

1. Postup při vypracování programu

1. Stanovení cílů
2. Shrnutí prostředků a způsobů při práci s veřejností
3. Zhodnocení efektivity dosud používaných prostředků
4. Získání dalších námětů prvků veřejné kampaně
5. Získání přehledu o možnostech zapojení jednotlivých subjektů (Správy CHKO, NNO) do realizace veřejné kampaně
6. Prioritizace oblastí
7. Zjištění možné návaznosti na projekty v sousedních zemích – Slovensko, Polsko, Německo
8. Zpracování poznatků získaných v kroku 2.-7. a jejich vyhodnocení
9. Vypracování návrhu plánu veřejné kampaně
10. Vypracování návrhu personálního a materiálního zabezpečení, organizačního zajištění a rozpočtu kampaně
11. Předložení k oponentuře Skupině pro ochranu velkých šelem ČR
12. Zpracování připomínek a vyhotovení finálního návrhu

Kroky 2.-5. budou připraveny na základě vlastních zkušeností a poznatků (Hnutí DUHA) a strukturovanými rozhovory s lidmi, kteří se na veřejné kampani (dosud nekoordinovaně) podíleli a představiteli správ CHKO:

- Milan Orálek /ZO ČSOP Valašské Meziříčí/
- František Šulgan, Mirek Kubín /ZO ČSOP Rožnov pod Radhoštěm/
- Leo Košťál, Šárka Košťálová /Beskydčan/
- Ludvík Kunc
- Mirek Kutal /Hnutí DUHA Olomouc/
- Jiří Koreš /Hnutí DUHA Sušice/
- Jan Pavelka /Krajský úřad Zlín/
- Dana Bartošová /Správa CHKO Beskydy/
- Luděk Buřka, Vladimír Silovský /Správa NP a CHKO Šumava/
- Karel Kočí /Správa CHKO Jeseníky/
- Pavel Benda /Správa NP České Švýcarsko/
- Pavel Bezděčka /Správa CHKO Bílé Karpaty/

Náměty prvků a strategie působení na specifickou cílovou skupinu myslivecké veřejnosti budou konzultovány rovněž s

- Ludkem Králíčkem /ČMMJ/
- Jaroslavem Červeným /ÚBO AV ČR/
- Petrem Koubkem /ÚBO AV ČR/

Krok 6. bude připraven na základě konzultace s Jaroslavem Červeným, Petrem Koubkem a představiteli Správ CHKO.

Pro získání informací ze sousedních zemí budou kontaktovány organizace obeznámené s problematikou: LBV, BUND Naturschutz (Německo), Naturschutzbund Oestereich (Rakousko), Lesoochranárske zoskupenie VLK (Slovensko), Pracownia na rzecz wszystkich istot (Polsko) a jimi doporučené kontakty.

2. Cíle veřejné a osvětové kampaně záchranného programu pro velké šelmy

- Změna veřejného mínění tak, aby ilegální lov velkých šelem nebyl veřejností tolerován
  - na lokální úrovni – v obcích v oblastech trvalého, příležitostného a potenciálního výskytu šelem a v oblastech migračních tras
  - na národní úrovni - s cílem vytvořit atmosféru veřejného odmítnutí a tím nepřímý tlak na lokální úroveň
  - u specifických cílových skupin
    - místní názoroví vůdci
    - myslivci
    - chovatelé hospodářských zvířat, zejména ovcí
    - turisté a poskytovatelé služeb v oblasti cestovního ruchu

- Zapojení (aktivní) občanů do ochrany velkých šelem

3. Prostředky a způsoby práce s veřejností

Je důležité rozlišovat prostředky ve vztahu k cílům, i když jsou jednotlivé cíle navzájem propojeny je nutné si uvědomit odlišný účinek prostředků na lokální a národní úrovni a ke specifickým cílovým skupinám.

Následuje výčet prvků kampaně a jejich rozdělení podle potřeby použití na místní a národní úrovni, resp. ke specifickým cílovým skupinám, dále podle prioritizace oblastí.

VÝČET PRVKŮ KAMPANĚ s poznámkami k realizaci

1) Besedy

- a) místní úroveň
- b) experti (místní plus jeden „odjinud“) v interakci s místními názorovými vůdci
- c) důležitý a efektivní je přímý kontakt místních ochranářů s místními lidmi
- d) potřeba zaujmout – zpestřit promítáním diapositivů, filmu, ukázky odlitek stop

2) Jiné akce v obcích

- promítání v pojízdném kině
  - o přívětivost průvodce - promítače, odlehčení – např. vlčí maska
  - o příběhy spíše než didaktické poučování
  - o krátký osvětový předfilm (10-15 min).
- bály, veselice, plesy s mottem vlka, rysa, masky
- divadlo – ochotníci, místní ochranáři

3) Zapojení dobrovolníků do monitoringu šelem a osvěty v obcích

- a) koncepce práce s dobrovolníky (interní zdroj Hnutí DUHA)
- b) dobrovolníci monitorující výskyt šelem (tzv. vlčí hlídky)
- c) prevence nezákonného lovu (přítomností ochranářů v terénu), v tuto chvíli zřejmě nejefektivnější
- d) pomoc dobrovolníků s osvětou
- e) startuje média
- f) získání aktivních lidí pro ochranu přírody, z nichž část je místních
- g) vyvarovat se amaterismu, více školení, zlepšit manuál pro dobrovolníky, zapojování nových dobrovolníků, v monitorovací skupině vždy jeden zkušený, který bude školit méně zkušené
- h) zlepšit veřejnou prezentaci účelu vlčích hlídek – nejde o boj s myslivci, ale o ochranu šelem v oblasti jejich výskytu

4) Mediální kampaň

- k dosažení max. efektu, bude probíhat současně na úrovni regionální a národní
- potřeba iniciace a koordinace mediálních aktivit na národní úrovni
- lokálně údernost a impulsy celostátním médiím
- akce k udržení pozornosti médií (příležitosti i plánované)

- nebát se zdůraznit více emoce: například “zastřelili vlčí mámu ...”
  - provázanost práce nevládních (impulsy) a státních (odborná stanoviska) organizací
- a) Tiskové zprávy, tiskové konference s odborníky a celebritami
  - b) TV
    - i) filmy (viz.bod 4)
      - (1) naučný
      - (2) příběh
    - ii) publicistické a diskusní pořady
    - iii) reklama (Česká televize odvysílá zdarma neziskovému sektoru reklamu, jedná se pouze o úhradu nákladů za natáčení -lze natočit jako diplomové nebo seminární práce na FAMU?)
  - c) Internet
    - i) hlavní www stránky záchranného programu
    - ii) www stránky veřejné kampaně (možná pro každý druh samostatně – www.rys.cz, www.vlk.cz či podobně) – informace, zajímavosti, zábava pro veřejnost
    - iii) www stránky participujících organizací, vzájemné odkazy
    - iv) bannery na sledovaných serverech
    - v) internetové soutěže o ceny
  - d) Tisk
    - i) zajištěný monitoring tisku
    - ii) schopnost rychle reagovat
    - iii) články zejména v regionálních novinách a přílohách, magazínech, populárních časopisech pro ženy nad 30, 40
    - iv) komentáře
    - v) dopisy čtenářů
  - e) Rozhlas
    - i) reportáže
    - ii) besedy, diskuse
    - iii) krátké reklamní šoty
  - f) Získání a zapojení celebrit (nízké náklady, VIPs propagují věc zdarma, etika)
  - g) Festivity (šelma, jako symbol, nosné téma hudebního, filmového festivalu, využít spolupráce s nějakým velkým už existujícím festivalem)
  - h) Výběr vhodných mediálních partnerů projektu

5) Osobní působení

- důležitý prvek působení na specifické cílové skupiny
  - o místní názoroví vůdci
    - prioritně
    - důležité pro zajištění toku informací k místním lidem
    - vytipování názorových vůdců v jednotlivých obcích
  - o myslivci
  - o chovatelé ovcí

- udržovat s chovateli kontakt, akční schopnost dodávat jim aktuální informace (např. kde se vyskytli vlci, kde co strhli atd.)
- potřeba vyhradit kapacitu v místních NNO a pracovníků správ NP, CHKO

6) Propagační materiály

- využití stávajících materiálů, reedice
  - příprava nových
- i) plakát
    - (1) jako dárek do školní třídy po přednášce,
    - (2) kreslený nebo fotka rysice s rysátkem, vlčice s vlčátkem
    - (3) s jednoduchou výzvou
  - ii) letáky (rys, vlk, medvěd, obdobné jako vydala Veronica) pro každou prioritní oblast se základními informacemi a poselstvím (viz dále),
    - (1) k rozdávání při akcích (besedy v obcích, přednášky, výstavy atd.)
    - (2) na informační střediska
    - (3) na obecní úřady
    - (4) distribuce do schránek v obcích
    - (5) s uvedením kontaktů na ostatní realizátory záchranného programu
  - iii) brožury
    - (1) pro chovatele hosp. zvířat – praktická příručka
      - s konkrétními údaji, např. seznam chovných stanic pasteveckých psů, postupy, rady při jejich výcviku atd.
      - jiné možnosti ochrany, výhody, nevýhody, kde lze sehnat
      - postup při nálezů stržené ovce (či jiného zvířete)
      - kontakty
    - (2) pro myslivce a lesníky
      - odborné informace, dát do širšího kontextu (celoevropský trend ochrany), význam pro lesní ekosystém
      - používat pro ně přijatelný slovník
    - (3) pro dobrovolníky, kteří zajišťují monitoring („vlčí hlídky“) – praktický manuál
  - iv) jiné publikace
    - (1) infolisty pro novináře
    - (2) příležitostné letáky a plakátky k jednotlivým akcím
    - (3) interaktivní hra pro děti „Zvol si svůj osud“ – dotisk
    - (4) tisk záchranného programu
    - (5) mírně, konsensuálně formulovaný letáček o odměně za informace o střelbě na velké šelmy
    - (6) stručná (asi 30 str.) studie shrnující poznatky o ilegálním hubení rysa a populačních trendech plus několik stran o dalších 2 druzích, připravená experty, s grafy, mapami, tabulkami – vydat tiskem v nižších stovkách kusů – prostředek k přesvědčení novinářů a dalších názorových vůdců, zejména v regionech
  - v) videofilmy

- (1) využití stávajících dokumentů a dalších tematických filmů
  - (a) rešerše – co je u nás i ve světě k dispozici
  - (b) výběr a zajištění dabingu zahraničních

- (2) nové
  - (a) naučný o všech třech šelmách pod patronací AOPK nebo MŽP
    - (i) musí být zároveň emotivní
    - (ii) použitelný k distribuci na videokazetách
    - (iii) před natočením je potřeba vyjasnit pro koho má být a kde se uplatní
    - (iv) dvě verze
      1. 30-35 min
      2. zkrácená 10-15 min (úvod k přednáškám a besedám, filmům promítaným v pojízdném kině)
    - (v) lze využít část materiálu z natáčení Chaloupkových večerníčků
    - (vi) domluvit vysílání v TV

  - (b) příběh
    - (i) je působivější
    - (ii) otázka ceny

- (3) využití
  1. při besedách v obcích
  2. ekovýchovná střediska
  3. školy
  4. pojízdné kino do obcí
  5. informační střediska
  6. *další?*

- (4) zajištění fungování videoték v regionech

- vi) CD
  - (1) do škol jako odměna
  - (2) starostům, zastupitelům, místním opinion makerům
  - (3) jen doplňkově. lidi CD moc nepoužívají, na vesnicích už vůbec ne

- vii) pivní tácky s motivy vlka, rysa do restaurací (dohoda např. s pivovarem v rámci sponzoringu)

- viii) tričko
  - (1) dárek do škol jako odměna
  - (2) dárek pro jiné příležitosti

- ix) samolepky
  - (1) dárek do škol – rozdat při přednáškách

- x) pohlednice
  - (1) regionálně

- xi) nafukovací rys
  - (1) několikametrový nafukovací rys
  - (2) bude stát vedle výstav, pojízdného kina aj., může putovat po informačních střediskách NP/CHKO

(3) přiláká pozornost kolemjdoucích, osvědčený prostředek

- xii) počítačové hry
  - (1) působení na mládež
  - (2) v zahraničí úspěšný prvek

7) Knihy

- a) odborná publikace „Velké šelmy v ČR“
  - i) historie, ekologie, výskyt, faktory ohrožení šelem v ČR
  - ii) pro myslivce a lesníky
  - iii) pro ochranáře
  - iv) pro zájemce o podrobné odborné informace z řad veřejnosti
  - v) pro místní opinion makery

- b) populárně naučné
  - i) rešerše populárně naučné literatury
  - ii) vydání českého překladu knihy B.H. Lopeze: O vlčích a lidech
  - iii) třetí vydání knihy Farley Mowata Vlci (v jazykové úpravě prvního vydání), komerčně úspěšné – domluvit s komerčním nakladatelstvím
  - iv) příp. reedice dalších (knihy L.Kunce)
  - v) spojit s PR kampaní . pozvat autora a ostatní významné osobnosti, např. p. Bajaja – autor knihy Zvlčení, J. Lukáč, atd.

- c) zajistit distribuci knih v oblastech výskytu a migrace šelem
  - (1) knihkupectví
  - (2) informační střediska
  - (3) při akcích (výstavy, besedy ad.)
  - (4) místním opinion makerům

8) Výstavy

- dvě putovní výstavy regionální: Beskydy, jihozápadní Čechy
  - a) výtvarné, fotografické, literární práce, interaktivní charakter
  - b) do muzejí
  - c) pod patronací

9) Působení na děti

- a) přednášky na školách
  - i) zaujmout – interaktivní, soutěže
  - ii) pestré – s krátkým filmem, diapozitivy
  - iii) motivovat k ochraně, odsouzení pytláků
  - iv) dát všem dětem dárek – např. samolepku a odměnu těm kdo, vyhrájí soutěž (např. plakát, tričko, pohlednici)

- b) stálé výstavy (panel) na školách

- c) večerníčky (režisér Chaloupek) – distribuce videokazety do škol 1.stupně, mateřských škol

- d) sestavit a vydat vlastní knihu pohádek (vlk – moudrý král, hrdina, zachránce; apod.)
- e) videokazeta s naučným filmem – distribuce do škol
- f) interaktivní hry

10) Turistika

- a) představit výskyt šelem jako turistické lákadlo – výskyt šelem – ztraktivnění regionu, které jej zvýhodní a zviditelní – bude z přítomnosti šelem profitovat. Jak si to začnou místní lidé postupně uvědomovat, budou ochranu šelem podporovat
- b) motiv šelem by na propagačních materiálech pro turisty: Beskydy – místa divočiny a výskyt šelem – zjistit, kdo všechno je vydává, obdobně Šumava – rys
- c) pozorovací túry pro zahraniční turisty – hledání stop
- d) spolupráce s hoteliéry, cestovními kanceláři
- e) vlastní materiály pro turisty (pohlednice, plakátky, informační listy, placka „Byl jsem v rysím kraji“, letáčky), zajistit distribuci do informačních středisek, penzionů atd.
- f) mapa s označeným výskytem šelem
- g) nabídka přednášky s filmem pro hosty hotelů a pensionů. Motivace návštěvníků letáčkem o programu.
- h) cedule s oznámením výskytu šelem na turistických cestách, při vstupu do klidových území apod.
- i) uchování tajemna – například: „pán údolí, dívá se na vás...“
- j) v NP Šumava a CHKO Beskydy minizoo (podmínka velké výběhy) s původní faunou – vlk, rys, medvěd, pozorování dalekohledy, informační cedule o stavu ochrany
- k) na informačních střediscích v NP Šumava, CHKO Beskydy, CHKO Jeseníky, NP České Švýcarsko zřídit expozice o velkých šelmách a jejich ochraně s panelem se stopami zvířat v betonu, návštěvníci si mohou odlít vlastní stopy ze sádry a odnést si je domů
- l) propagace Beskyd jako oblasti výskytu šelem směrem k zahraničním i tuzemským CK - spolupráce s Českou centrálou cestovního ruchu?

11) Poradna pro chovatele hospodářských zvířat

- servis informací
- zprostředkování kontaktů
- zapůjčení prostředků k ochraně (el. ohradníky ad.)
- praktické ukázky zabezpečovacích zařízení
- v Beskydech
- lze na to získat prostředky z EU, na lidské zdroje pro environmentální poradenství a práci s veřejností.

12) Odměna za informace o pytláctví

- odstrašuje pytláky od dalšího ilegálního lovu nebo je přinejmenším znejistňuje
- impuls ke změně vnímání ilegálního lovu lokálním veřejným míněním
- startuje média

OBSAH

Všechny prvky kampaně by měly sledovat stanovený cíl – dostat ilegální lov mimo toleranci veřejného mínění. Nejsou tedy tak podstatné informace kolik rys nebo vlk váží a měří apod. Z hlediska působení na veřejnost (na místní i národní úrovni, s výjimkou specifických cílových skupin myslivců a chovatelů) vedou k tomuto cíli a jsou důležitá a měla by být pokud možno vždy v prvcích kampaně zdůrazněna tato jednoduchá poselství:

- šelmy ohrožuje ilegální lov
- každé zabití rysa, vlka a medvěda je protizákonné
- šelmy tajně zabíjejí někteří myslivci, kteří nerespektují zákony, dopouštějí se trestného činu pytláctví
- ochránci přírody a jiní myslivci se snaží šelmy před pytláky chránit
- vlk, rys i medvěd do naší přírody patří
- vlka i rysa potřebujeme, chrání naše lesy, udržují rovnováhu v přírodě
- šelmy jsou krásná zvířata

POTŘEBY pro realizační tým

Zajistit monitoring médií

Rešerše

- filmy
- dosavadní publikace a materiály
- knihy
- výstavy

Archiv fotografií

Archiv textů, využitelných do propagačních materiálů

Diapásma pro přednášky

Videotéka

Adresář s kontakty na místní chovatele hospodářských zvířat

Manuál, jak vést přednášky na školách (nebo školení)

4. Hodnocení dosavadních zkušeností

Zkušenosti s prací jsou doposud převážně na místní úrovni. Na místní i národní úrovni je třeba přijít s novými metodami, od pasivní distribuce informací přejít k aktivní komunikaci, včetně například komunikace s turisty.

Na místní úrovni:

Z našich i zahraničních (*doplnit citaci studie*) zkušeností vyplývá, že pro formování lokálního veřejného mínění mají zásadní význam tzv. **místní opinion makeři** (často např. učitelé, místní doktoři, farář). Pro tok informací od ochranářů k ostatním obyvatelům obce jsou podstatnější než např. starosta (starosta může, ale nemusí být opinion makerem obce). Proto jsou lokální opinion makeři vytčeni jako specifická cílová skupina.

Ve vztahu k velkým šelmám je ale bohužel pro místní obyvatele podstatný také názor myslivce a hajného.

Efektivním prostředkem PR na místní úrovni se ukázaly být **besedy** – důležitý je přímý kontakt ochranářů s místními lidmi a **média**.

Místní veřejné mínění lze ovlivnit také přes nejmladší generaci – **přednáškami na školách**. Přednášky je však k tomu účelu nutné speciálně připravit (interaktivní prvky, předání poselství).

Jinde se osvědčilo využít **setkávání lidí** - maškarní bály, veselice apod. s aktivním, odlehčeným zapojením ochranářů

Na národní úrovni:

Pro formování veřejného mínění jsou nejpodstatnější **média**, mezi nimi pak TV. Vést pozornost médií k tématu a zároveň udržet pozitivní informování není jednoduché. Média zpravidla zajímá pouze konfrontace. Osvědčilo se aktivně a rychle informovat média o událostech (stržené ovce, upytlačený rys) s tím, že ochranáři jsou první, kdo dává komentář, takže z jejich informací pak média vychází.

Ideální je situace, kdy jsou média stimulována impulsy nevládní organizace (dlouhodobá koncepční práce, která vytvoří z ilegálního lovu téma, profilují se konkrétní novináři, kteří se tématu věnují) a vyjádření odborníka zajišťuje místní správa, příp. odborníci vědeckých institucí (ÚBO AV ČR, L. Kunc). Tím se výborně doplňují: vyjádření NNO mohou být nekompromisnější, rozhodující slovo odborníka má správa CHKO (NP).

Pro udržení pozornosti médií se velmi osvědčilo pořádání tzv. vlčích hlídek. Je nutné přicházet s dalšími inovativními prvky, které pozornost médií udrží (plesy, happeningy, vypsání odměny apod.)

Jako prostředky s malou efektivitou při působení na veřejné mínění se jeví tištěné propagační materiály (plakáty, letáky) a jednorázové neadresné akce – např. výstavy. Nemohou být nosnými prvky kampaně, ale pouze doplňkové (při akcích je dobré dát lidem do ruky tištěnou informaci).

Působení na specifické cílové skupiny:

Myslivci:

Možnost ovlivnit jejich chování přímo prostřednictvím PR kampaně je velmi omezená. Jedinou možností je tlak veřejného mínění. Proto musí PR kampaň obsahovat i konfrontační prvky, negativně vymezené proti pytláckým myslivcům.

Nezbytné je zasáhnout do mysliveckého vzdělávání, zajistit kvalitu výuky odborných předmětů nedeformovanou „mysliveckou latinou“, zavést nové předměty obecná ekologie a ekologie zvěře.

Novým prvkem, jehož efekt zatím není možné hodnotit, je vypsání odměny za informace, které povedou k dopadení pytláka.

Chovatelé ovcí

Osvědčily se besedy, aktivní komunikace a pomoc při modelových projektech – např. předání vycvičeného pasteveckého psa, poradenství, zapůjčení elektrického ohradníku.

Turistický ruch

Zatím nelze hodnotit.

Zapojení veřejnosti do aktivní ochrany šelem

Zatím nejúspěšnější způsob jsou tzv. vlčí hlídky, které jsou pro mladé lidi atraktivní, postupně se zapojují i někteří mladí lidé přímo z Beskyd. Vybudování fungujícího monitoringu uskutečňovaného dobrovolníky však trvá několik let.

Dalším způsobem je práce s dětskými oddíly a jejich zapojení, zachování kontinuity v dospívání (např. ZO ČSOP Rožnov p.R a dětský oddíl Ledňáček).

Z hlediska dlouhodobých dopadů takovéto formy zapojení veřejnosti na formování veřejného mínění zatím není možné efektivnost uvedených způsobů hodnotit.

5. Návaznost na projekty v sousedních zemích – Slovensko, Polsko, Německo, Rakousko

Spolupráce v oblasti monitoringu a výměny dat (Česko-Německo-Rakousko) již funguje velmi dobře.

V přípravě veřejné kampaně jsme ve fázi zjišťování stavu a navazování kontaktů.

Slovensko:

- nemá zpracován státní záchranný program
- ochraně šelem a působení na veřejnost se věnuje nevládní organizace Lesoochranárske zoskupenie VLK
  - o je možná domluva na konkrétních společných akcích při působení na veřejnost
- potřebné rovněž jednání na úrovni MŽP - problém legalizace lovu na Slovensku ohrožuje stabilitu populací šelem v ČR (Beskydy)

Polsko:

- Máme kontakty na nevládní organizace a odborníky, kteří se problematice věnují, možnost koordinace aktivit budeme zjišťovat

Německo:

- státní program ochrany šelem neexistuje
- věnují se tomu nevládní organizace LBV (Landesbund fuer Vogelschutz in Bayern e.V.), BUND Naturschutz, dále Správa NP Bayerischer Wald, vznikla nová organizace na ochranu vlků
- LBV vypracovala zprávu o stavu a ochraně vlka, existuje empirická studie o akceptaci vlka obyvatelstvem
- LBV připravují materiály pro veřejnost
- je zájem o spolupráci a provázanost akcí
- bylo by vhodné spolupráci zaštitit i na úrovni ministerstev
-

Rakousko:

- státní program ochrany šelem neexistuje (nutno ještě ověřit)
- ochraně a práci s veřejností se věnuje Naturschutzbund Oestereich
- potřeba dále projednat možnosti spolupráce a provázání aktivit

Úkoly:

Zajistit funkční systém komunikace realizačního týmu se skupinami zajišťujícími PR na Slovensku, Polsku, Německu a Rakousku, výměnu informací a zkušeností, domluvu na provázanosti aktivit, případně společných akcích. Kontaktovat další potenciální partnery (BUND v Německu, rakouské a polské WWF).

Postup: Uspořádání mezinárodního workshopu, prezentace dosavadních zkušeností, domluva na možnostech společných aktivit a způsobu komunikace, předávání informací.

6. Prioritizace oblastí

Veřejnou kampaň je v prvním desetiletí záchraného programu potřeba zaměřit na:

- oblasti stávajícího stálého výskytu šelem:
  - o Moravskoslezské Beskydy a Javorníky
  - o Šumava a přilehlé oblasti jižních a západních Čech (Pošumaví, Novohradské hory, Český les)
  - o Jeseníky (zde je rys na pokraji vyhubení)
  - o Děčínská vrchovina a Lužické hory (zde je rys na pokraji vyhubení)

- navazující oblasti občasného či potenciálního výskytu šelem:
  - o Vsetínské vrchy
  - o Kralický Sněžník a Rychlebské hory
  - o Bílé Karpaty
  - o Brdy
  - o Slavkovský les
  - o Doupovské hory

- důležité oblasti migračních tras
  - o Hostýnské a Oderské vrchy
  - o Českomoravská vrchovina

Prioritizace těchto oblastí pro plánování veřejné kampaně je navržena takto:

1. Šumava (mimo území NP) a Pošumaví (zejm. Českokrumlovsko, Prachaticko), Beskydy, Jeseníky
2. Novohradské hory, Vsetínské vrchy, Hostýnské vrchy, Oderské vrchy, Český les
4. Brdy, Děčínská vrchovina, Lužické hory
5. Slavkovský les, Doupovské hory
6. Bílé Karpaty, Kralický Sněžník, Rychlebské hory, Českomoravská vrchovina

Navržená prioritizace je orientační, průběh kampaně a její zaměření na jednotlivé oblasti bude nutné pružně korigovat v jejím průběhu podle okolností.

7. Organizační zabezpečení kampaně

Současný stav:

Dosud probíhala práce s veřejností příležitostně a nekoordinovaně, podle momentálních možností jednotlivých subjektů, které se problematikou zabývají.

Odborné zázemí zajišťovali zejména:

- na národní úrovni
  - o Ústav biologie obratlovců AV ČR (Ing. Červený, Dr. Koubek)
- na regionální úrovni
  - o Správy NP a CHKO
  - o místní odborníci (L. Kunc, J. Pavelka)

Realizaci zajišťovali zejména:

- na národní úrovni
  - o Hnutí DUHA
- na regionální úrovni
  - o Hnutí DUHA Olomouc
  - o ČSOP Valašské Meziříčí
  - o ČSOP Rožnov pod Radhoštěm
  - o Beskydčan
  - o Správy NP a CHKO

Práce s veřejností dobře fungovala pouze v Beskydech. Jednotlivé prvky byly sice nekoordinované, ale vzhledem k jejich rozmanitému spektru i díky rozmanitému spektru organizací, které je realizovaly, se dobře vzájemně doplňovaly.

V ostatních, zejména prioritních oblastech je nezbytné organizační zázemí kampaně teprve vytvořit. To bude úkolem příslušných Správ CHKO (NP) a Hnutí DUHA. Předpokládáme přitom využití a přenos zkušeností zejména z Beskyd (Hnutí DUHA, ČSOP, Beskydčan) a Bavorska (Správa NPBW, LBV).

Návrh organizačního zajištění:

Organizační zajištění bude navazovat na uspořádání a zkušenosti subjektů, které se na činnosti dosud podílely. Nezbytné je zajistit pružnou výměnu informací a koordinaci.

K tomu je nezbytné vytvoření realizačních týmů na národní úrovni a ve výše stanovených prioritních oblastech i na regionální úrovni. Realizační týmy se budou pravidelně jedenkrát za 3-4 měsíce scházet, plánovat a hodnotit. Na schůzkách regionálních realizačních týmů bude přítomen zástupce národního realizačního týmu.

Skupina pro ochranu velkých šelem ČR bude fungovat jako poradní a konzultační orgán, bude se nadále pravidelně scházet dvakrát ročně, v případě potřeby (mimořádné události) častěji. Mimo pravidelné schůzky realizačních týmů bude komunikace a výměna informací probíhat prostřednictvím e-mailové konference. Ta bude společná pro národní realizační tým, regionální realizační týmy i Skupinu pro ochranu velkých šelem ČR. Všem tak bude dána možnost uplatnit návrhy a připomínky k jednotlivým akcím kampaně i v jejím průběhu.

Odborné zázemí budou zajišťovat:

- na národní úrovni
  - o Ústav biologie obratlovců AV ČR (Ing. Červený, Dr. Koubek)
  - o AOPK
- na regionální úrovni
  - o Správy NP a CHKO
  - o místní odborníci

Realizaci budou zajišťovat:

- na národní úrovni
  - o Hnutí DUHA
  - o AOPK
- na regionální úrovni
  - o Hnutí DUHA Olomouc
  - o ČSOP Valašské Meziříčí
  - o ČSOP Rožnov pod Radhoštěm
  - o Beskydčan
  - o Správy NP a CHKO
  - o Hnutí DUHA – dočasně
  - o další NNO, které se do kampaně zapojí

Národní realizační tým:

- zástupce AOPK
- zástupce Hnutí DUHA

Pro oblast Moravskoslezské Beskydy, Javomíky, Vsetínské, Hostýnské a Oderské vrchy
Regionální realizační tým Beskydy:

- Dana Bartošová (Správa CHKO Beskydy)
- František Šulgan (ČSOP Rožnov pod Radhoštěm)
- Milan Orálek (ČSOP Valašské Meziříčí)
- Leo Košťál (Beskydčan)
- Miroslav Kutal (Hnutí DUHA Olomouc)
- Ludvík Kunc
- Jan Pavelka

Pro oblast Šumava, Pošumaví, Novohradské hory, Český les
Regionální realizační tým Šumava:

- Vladimír Silovský (Správa NP a CHKO Šumava)
- Luděk Bufka (Správa NP a CHKO Šumava)
- zástupce Hnutí DUHA – dočasně

Pro oblast Jeseníky, Kralický Sněžník, Rychlebské hory
Regionální realizační tým Jeseníky:

- Karel Kočí (Správa CHKO Jeseníky)
- zástupce Hnutí DUHA - dočasně
- Miroslav Kutal (Hnutí DUHA Olomouc) - dočasně

V průběhu programu se budou posléze podle potřeby obdobným způsobem formovat regionální realizační týmy pro oblasti Českého Švýcarska, Brd a Bílých Karpat.

8. Návrh kampaně

I. Lokální úroveň

I.1. Besedy v obcích – organizačně zajišťuje v Beskydech ČSOP Rožnov p.R., v ostatních oblastech Hnutí DUHA, spolupráce Správa CHKO (NP), nezávislý odborník

I.2. Monitorovací hlídky – zajišťuje v Beskydech Hnutí DUHA Olomouc a Beskydčan. Hnutí DUHA zajišťuje zavedení do dalších prioritních oblastí (do oblasti Jeseníků Hnutí DUHA Olomouc), posléze předá organizaci do regionu

I.3. Regionální mediální kampaň – zajišťuje v Beskydech ČSOP Valašské Meziříčí a Beskydčan, v ostatních oblastech zatím Hnutí DUHA, posléze předá organizaci do regionu. Vždy ve spolupráci se Správou CHKO (NP) a koordinátorem mediální kampaně na národní úrovni

I.4. Přednášky na školách – zajišťuje v Beskydech ČSOP Rožnov pod Radhoštěm, v ostatních oblastech zatím Hnutí DUHA, postupně předá organizaci do regionu.

I.5. Pojízdné kino. Varianty: jeden vůz pro celou ČR nebo dva vozy (jeden pro oblast Beskyd a Jeseníků, druhý pro Šumavu a jihozápadní Čechy) – otázka nákladů. Zabezpečení – Hnutí DUHA

I.6. Jiné akce v obcích – vychází z iniciativy místních lidí, místní NNO a pracovníci Správ spolupracují

I.7. Pivní tácky s motivy vlka, rysa do restaurací (dohoda např. s pivovarem v rámci sponzoringu. Pro region Beskydy zajistí Beskydčan (mají kontakt s Radegastem?), pro ostatní regiony zajistí Hnutí DUHA.

I.8. Distribuce knih, informačních materiálů, pohledů aj. do knihkupectví, informačních středisek a dalších prodejních míst. Zajišťují místní NNO po domluvě v regionálním realizačním týmu

I.9. Putovní výstava. Pro region Beskydy zajišťuje ČSOP Rožnov pod Radhoštěm. Pro region Šumava Správa NP a CHKO Šumava. *Varianta: centrální příprava jednotného schématu výstavy, do kterého by se doplňovaly regionální reálie, ať se shodné věci nemusí dělat nadvakrát.*

I.10. Informační panely (výstavky) do škol. Zajišťuje v regionu Beskydy ČSOP Rožnov pod Radhoštěm, v ostatních regionech Hnutí DUHA (postupně předání nevládní regionální iniciativě). *Varianta: centrální příprava jednotného schématu výstavy, do kterého by se doplňovaly regionální reálie, ať se shodné věci nemusí dělat nadvakrát.*

I.11. Tisk mírně, konsensuálně formulovaného letáčku o odměně za informace o střelbě na velké šelmy plus distribuce do každého domu v každé obci každého okresu, kde se vyskytují, prostřednictvím poštovních doručovatelek (smlouva s poštou) – zajistí Hnutí DUHA

I.12. Videotéky v regionech. Měly by zajišťovat Správy CHKO (NP) a všechny regionální NNO zapojené do programu. Videokazety z centrální videotéky zajistí AOPK

II. Národní úroveň

II.1. Mediální kampaň – koordinaci na národní úrovni zajišťuje Hnutí DUHA. Nezbytné je fungující spolupráce s ostatními realizátory programu. Monitor tisku zajistí AOPK.

II.2. Tisk plakátu – zabezpečí Hnutí DUHA

II.3. Tisk sady 3 letáků (rys, vlk, medvěd) pro každou prioritní oblast zvlášť – zabezpečí Hnutí DUHA ve spolupráci s místními organizacemi/správami (regionální realie a místní kontakty – na organizaci/správu z regionu)

II.4. Tisk manuálu pro dobrovolníky, kteří zajišťují monitoring („vlčí hlídky“) – zabezpečí Hnutí DUHA

II.5. Tisk 6 barevných informačních listů pro novináře: obecně k velkým šelmám a jejich ohrožení (1), k jednotlivým druhům (3), k roli v krajině/přírodě/regulaci zvěře (1), k ne/bezpečnosti a hospodářským zvířatům (1) – zajistí Hnutí DUHA

II.6. Reedice interaktivní hry pro děti „Zvol si svůj osud“ – zajistí Správa NP a CHKO Šumava

II.7. Tisk záchranného programu – zajistí AOPK

II.8. Rešerše a vytvoření archivu filmů, knih, publikací a jiných materiálů, fotografií, výstav a fungování centrální videotéky – zabezpečí AOPK

II.9. Naučný film – dvě verze (10-15min a 30 min), distribuce na videokazetách a CD – zajistí AOPK

II.10. Film – příběh rysa (vlka) – zkusí iniciovat koordinátor mediální kampaně

II.11. Výběr a příprava (dabing) filmů pro promítání v pojízdném kině a do regionálních videoték. Zabezpečí AOPK.

II.13. Tričko s propagací ochrany šelem – zajistí Hnutí DUHA (AOPK)

II.14. Sada 5 samolepek – zajistí Hnutí DUHA (AOPK)

I.15. Tisk odborné publikace „Velké šelmy v ČR“ – zajistí AOPK

I.16. Tisk vydání českého překladu knihy B.H.Lopeze: O vlčích a lidech – zajistí AOPK (Hnutí DUHA)

I.17. Kniha Farley Mowata „Vlci“ v komerčním nakladatelství – zajistí AOPK

I.18. Kniha Ludvíka Kunce „Život s karpatským rysem“ – zajistí AOPK (v komerčním nakladatelství?)

I.19. Kniha vlčích a rysích pohádek – zajistí Hnutí DUHA (AOPK)

I.20. Manuál pro vedení přednášek na školách – zajistí Hnutí DUHA

I.22. Hlavní www stránky záchranného programu – zajistí AOPK

I.23. Internetové stránky veřejné kampaně – zajistí Hnutí DUHA

I.24. Vydání rešeršní studie o populačních trendech a ilegálním lovu – zajistí Hnutí DUHA a AOPK

I.25. Výroba nafukovacího rýsa pro potřeby výstav, pojízdného kina, informačních středisek aj. – zajistí Hnutí DUHA

III. Na specifické cílové skupiny

III.A. Místní názoroví vůdci

Práce s místními názorovými vůdci – zabezpečení vychází s dohody a rozvrhu činnosti regionálního realizačního týmu. Musí zajišťovat místní NNO a Správy CHKO (NP). Materiální zabezpečení je řešeno v jiných částech programu.

III.B. Myslivci

III.B.1. Odměna za informace o pytláctví – organizačně zajišťuje Hnutí DUHA

III.B.2. Tisk brožury pro myslivce a lesníky – zajistí AOPK ve spolupráci s LČR a ČMMJ (bude-li konsensus na obsahu)

III.C. Chovatelé hospodářských zvířat

III.C.1. Tisk praktické příručky o ochraně hospodářských zvířat – zajistí ČSOP Valašské Meziříčí

III.C.2. Zřízení a provoz poradny pro chovatele v Beskydech s půjčováním zabezpečovacích zařízení – zajistí ČSOP Valašské Meziříčí

III.D. Turisté a provozovatelé zařízení pro turisty

III.D.1. Informace o šelmách na propagačních materiálech pro turisty (mapy, průvodci, letáky, tuzemské i zahraniční cestovní kanceláře atd.) v regionu Beskydy a Šumava. Zjištění vydavatelů, domluva. Zajistí v regionu Beskydy Beskydčan (najatá agentura?), v regionu Šumava Správa NP a CHKO Šumava (najatá agentura?)

III.D.2. Pozorovací túry pro zahraniční turisty, hledání stop – zajistí v regionu Beskydy Beskydčan. V ostatních regionech zatím neplánováno.

III.D.3. Expozice o velkých šelmách a jejich ochraně s panelem se stopami zvířat v betonu k odlévání stop v informačních střediskách. Zajistí v oblasti Beskydy ČSOP Rožnov pod Radhoštěm (ve spolupráci se Správou CHKO), v oblasti Šumava Správa NP a CHKO Šumava, v oblasti Jeseníky Hnutí DUHA Olomouc (ve spolupráci se Správou CHKO),

v regionu Českého Švýcarska a Lužických hor Správa NP České Švýcarsko. Spolupráce na realizaci Ludvík Kunc.

III.D.4. Minizoo s velkými šelmami. Zajistí v regionu Beskydy ČSOP Valašské Meziříčí a Správa CHKO, v regionu Šumava Správa NP a CHKO Šumava

III.D.5. Přednášky pro návštěvníky v hotelích a penzionech. Zajistí v regionu Beskydy Beskydčan. V ostatních regionech zatím neplánováno

III.D.6. Cedule s oznámením výskytu šelem na turistické cesty – 2 typy (velká a malá). Zajistí v regionu Beskydy Beskydčan ve spolupráci se Správou CHKO Beskydy, v regionu Šumava Správa NP a CHKO Šumava. Dojednat spolupráci s KČT.

III.D.7. Tisk pohlednic – 2 typy v Beskydech (3 šelmy a vlk zvlášť) – zajistí Beskydčan, po 1 typu pro region Šumavy („Rysí kraj“), Jeseníků a Českého Švýcarska zajistí Hnutí DUHA

Všechny materiály (texty tištěných materiálů, scénář k filmu, texty na informační cedule atd.) by měly organizace, které zajišťují jejich přípravu, nechat připomínkovat členům Skupiny pro ochranu velkých šelem ČR (zamezení odborným chybám, zapracování připomínek zkvalitňujících materiály).

9. Hodnotitelnost, kritéria

Efektivita kampaně bude hodnocena profesionálními průzkumy veřejného mínění (agentura nebo CVVM/Sociologický ústav AV ČR)

- a) v obcích prioritních oblastí
- b) na národní úrovni
  - před zahájením kampaně
  - po pěti letech
  - po deseti letech

Pro možnost porovnání s výsledky předchozích průzkumů v Beskydech, bude struktura otázek pro lokální průzkum podobná, avšak upravená podle potřeb záchranného programu.

Podle průběžných výsledků průzkumů může být kampaň modifikována.

Dále bude kampaň hodnocena úspěšností realizace jednotlivých prvků – *bude dopracováno po projednání tohoto návrhu ve Skupině pro ochranu velkých šelem ČR spolu s časovým harmonogramem a rozpočtem.*

Příloha:

Konzultace k přípravě veřejné kampaně

Podkladem pro přípravu veřejné a osvětové kampaně byly zkušenosti z dosavadní práce Hnutí DUHA a dalších lidí a organizací, které se ochranou šelem zabývají. Za tím účelem jsme vedli konzultace. Vzhledem k tomu, že záznamy z konzultací ozřejmují navržený postup a také proto, že obsahují velké množství zajímavých a podnětných informací, které je vhodné využít při přípravě ostatních částí záchranného programu, předkládáme záznam z konzultací jako přílohu návrhu veřejné kampaně.

Konzultovány byly otázky:

- dosavadní zkušenosti s použitými prostředky působení na veřejnost a specifické cílové skupiny, hodnocení jejich efektivity
- jaké konkrétní aktivity navrhuje do programu zpracovat
- jaká je kapacita se na realizaci programu podílet
- jiné připomínky

Konzultace byly vedeny neformálním způsobem, rozhovorem nebo korespondenčně. Konzultanti se většinou vyjadřovali k problematice nestrukturovaně. V případě, že některou otázku pominuli, byla položena doplňující otázka.

Z konzultace byl pořizován písemný záznam ve formě poznámek tak, jak konzultant hovořil. Poznámky byly zpracovány v osmém kroku přípravy kampaně.

Pavel Benda, Správa NP České Švýcarsko, 30.4.2004

- není jasné, zda se rys na území nyní vůbec vyskytuje
- zatím bez veřejné kampaně
- kdyby se rys znovu objevil, začít s kampaní – propagační a osvětové materiály (positivní)
- kdyby byly signály o jeho opětovném ohrožení, vyvinout silnou mobilizační kampaň i negativní vůči potenciálním lovcům
- ovlivnit ostatní veřejnost, diskutovat s myslivci nemá smysl
- Správa na kampaň nemá finanční prostředky, personální kapacitu částečně ano
- kampaň by měla být společná pro oblast NP České Švýcarsko, CHKO Labské pískovce a CHKO Lužické hory (domluvit s Martinem Waldhauserem).

Jaroslav Červený, ÚBO AV ČR, 10.5.2004 a 23.6.2004

- zapojení veřejnosti (dobrovolníků) do monitoringu by bylo potřebné v těchto oblastech: Jeseníky, Labské pískovce, Brdy, Český les – sever, Novohradské hory, Šumava – jih
- Prioritizace lokalit z hlediska míry ohrožení šelem (týká se nyní zejm. rysa):
  - o 1. Jeseníky, Českokrumlovsko, Prachaticko
  - o 2. Novohradské hory
  - o 3. Klatovsko, Domažlicko

- z oblastí migračních tras jsou dále důležité Vsetínské, Hostýnské a Oderské vrchy. Kampaň sem ale zaměřit až ve druhé vlně – prioritní by měly být jádrové oblasti výskytu
- odborníci, kteří by se mohli účastnit besed v obcích: Ludvík Kunc, Jaroslav Červený
- bylo by dobré připravit reedici příručky Velké šelmy v naší přírodě plus doplnit několik stran a odtrhací lístky pro monitoring
- k ilegálnímu lovu rysa dochází nejčastěji při náhodných setkáních a při lovu divočáků za úplňku
- největší plošný vliv na veřejné mínění (plošný) má televize
- místně jsou účinné články v regionálních novinách
- návrh na natočení filmu o všech třech velkých šelmách
  - o edukativní
  - o emotivní
  - o cca 30 minut
  - o pod záštitou AOPK nebo MŽP
  - o doporučuje pro realizaci Jana Hoška (režisér a scénárista, biolog)
  - o bylo by možné využít záběrů od Chaloupka
- Chaloupek má rysátko pro nový večerníček, domluvena spolupráce, bude možné do scénáře zpracovat argumenty pro ochranu

Milan Orálek, ZO ČSOP Valašské Meziříčí, 19.5.2004

- dobré by bylo zřízení poradenských center zejm. pro chovatele ovcí, lze na to získat prostředky z EU, na lidské zdroje pro environmentální poradenství a práci s veřejností.
- osvědčilo se zapůjčování elektrických ohradníků chovatelům tam, kde se objevili vlci
- znovuvydat a doplnit publikaci jak chránit ovce, s konkrétními radami a údaji
- připravit praktické ukázky zabezpečovacích zřízení
- dobré je mít adresář chovatelů ovcí (mají ÚO MZe) a vědět kdo kolik ovcí chová (dá se zjistit od veterinářů)
- působení na veřejné mínění v obcích:
  - o média
  - o leták distribuovaný do schránek
  - o přednášky na školách – skrze děti lze ovlivnit rodiče a tím mínění v obcích. Je potřeba je vést interaktivně, zaujmout, děti zapojit – např. otázka „jak by navrhovaly problém řešit“. Dobré zkušenosti s přednáškami Ludvíka Kunce, který při přednáškách maluje, napodobuje zvuky zvířat. *(Bylo by dobré udělat manuál pro vedení přednášek na školách, kde by byly i náměty interaktivních prvků- pozn. JB)*
- předpoklad pokračovat v zapojení do vlčích hlídek
- i nadále bude potřebovat reagovat na vývoj, být schopni okamžité medializace, aby novináři měli od nás informace dříve než z jiných zdrojů. V tom jsou NNO pružnější než Správa.
- kapacita: ZO má čtyři zaměstnance a dobrovolníky
- vlčí hlídky jsou výborný způsob zapojení studentů do ochrany s následným efektem potenciace osvěty a působení na veřejné mínění (přímé)
- velký problém je dálnice z Lipníka na Bečvou – zrušení migračního koridoru!!
- dobré je postihnout turistický ruch – tematika šelem v muzejních expozicích

Dana Bartošová, Správa CHKO Beskydy, 19.5.2004

Komplexní ochrana velkých šelem v ČR - legislativa a praktická ochrana

- Zpracovat (urychleně) akční plány (plány péče) pro ochranu rýsa ostrovida, medvěda hnědého a vlka v ČR. (Tento požadavek vyplynul i z průběhu konference „Soužití s vlkem“ pořádané v listopadu 2003 Evropskou komisí ve Španělsku.)
- Dořešit po právní stránce zřizování klidových zón pro velké šelmy (viz zásady managementových opatření a ochranných podmínek v navrhovaných lokalitách NATURA 2000).
- Zkvalitňovat biotop velkých šelem (dostatečný volný prostor, lesní ekosystémy blízcí se přirozenému stavu, s dostatečnou potravinovou základnou).
- Zpracovat návrh migračních koridorů pro velké šelmy v rámci ČR a zajistit jejich ochranu (doplňkem územních plánů příslušných obcí).
- Vytvářet prostředí příznivé ochraně velkých šelem jako nedílné složky fauny ČR (práce s veřejností, osvěta).

Práce s veřejností, osvěta

- potřeba samostatných propagačních materiálů
  - o zejm. pro chovatele ovcí – s konkrétními údaji, např. seznam chovných stanic pasteveckých psů, postupy, rady při jejich výcviku atd.
  - o pro veřejnost menší letáčky
  - o pro myslivce – s odbornými informacemi, dát do širšího kontextu (celoevropský trend ochrany), používat pro ně přijatelný slovník (pytláci lovci, ne myslivci)
  - o materiál pro odborné pracovníky v lesním hospodářství, zdůraznit význam šelem pro lesní ekosystém
- při práci s veřejností je potřeba čas
- je potřeba uplatňovat odborné informace
- chovatelé pozitivně hodnotili barevné brožurky s radami
- důležité je udržovat s chovateli kontakt a akční schopnost dodávat jim aktuální informace (např. kde se vyskytli vlci, kde co strhli atd.)
- na besedách s občany zaujaly praktické ukázky (odlitky, diapositivy)

efektivita dosavadních prvků:

- 1. vlčí hlídky
  - naprosto zásadní je zapojení mladých lidí, kteří později budou rozhodovat a vytvářet veřejné mínění, vlčí hlídky pro ně vytvářejí příležitost se aktivně zapojit
  - působí na místní myslivce a lesáky – vidí, že existuje na Správě nezávislá kontrola
  - získání poznatků o výskytu šelem, doložitelné odlitky
  - samolepky dokladující přítomnost hlídek není dobré umisťovat přímo na posedy (zbytečně provokativní), postačuje jejich umístění do terénu, kde si jich myslivci všimnou

- 2. besedy
  - o účinný je přímý kontakt s lidmi
  - o dobré je, když je na besedě krom odborníka ze Správy i další nezávislý odborník (výborné to bylo s Lukáčem)
  - o bylo by dobré je zopakovat
- 3. média
  - o důležitá je okamžitá schopnost reagovat na události, dřív než to zpracují média sama po svém
  - o po čase se média naučila sama se tématu věnovat, a přinášela objektivnější informace, novináři si již sami vyžadovali stanoviska od Správy
- zopakovat čas od času průzkum mínění v obcích anketou (měřitelnost efektu)
- nelze stavět na spolupráci s myslivci, je potřeba zajistit informační tok objektivních odborných informací a nechat je působit (postavit je před hotovou věc)
- potřeba zlepšit informační tok z terénu k úředníkům (kraje, MŽP, AOPK)
- dodělat akční plány (plány péče)
- šelmy migrují do okolních pohoří a tam „mizí“. Důležité je zaměřit veřejnou kampaň i tam, nejen na jádrové oblasti výskytu !!
- kapacita:
  - o na vydávání materiálů nejsou prostředky z bazálních zdrojů CHKO
  - o lidský potenciál se kampani věnovat je, ale omezeně
- bylo by dobré vydat publikaci shrnující problematiku velkých šelem v ČR

František Šulgan, ZO ČSOP 76/08 Rožnov pod Radhoštěm

- zabezpečit tok informací ze Slovenska, není stálý, dostávají se sem příležitostně informace
- diskontinuita oficiálních jednání se Slovenskem
- z mezinárodního hlediska je zásadní význam zajištění stability populací na Slovensku jako zdroje
- je potřeba zlepšit i komunikaci mezi NNO, zajistit návaznost práce a provázanost s osvětou na Slovensku
- soustředit se na oblasti výskytu šelem
- osvědčila se spolupráce s obcemi – dostávat k lidem informace přes obce, aktivně informovat starosty (např. o legislativě)
- na národní úrovni jsou zásadní média, osvědčily se večerníčky
- prvků osvěty je mnoho (letáky, CD, internet), otázka co zvolit ke které cílové skupině
- efektivita:
  - 1. besedy
    - o účinná je přímá diskuse „v jámě lvové“, např. v hospodě
    - o zopakovat, ale ne hned – s odstupem času
    - o komunikace nesmí být vyhrocená, ve vztahu k místním lidem je potřeba akcentovat pokoru
  - 2. přednášky pro školy
- hlavním nositelem informací by měla být Správa, NNO by měly jen pomáhat
- je potřeba zpracovat a zavést informační systém s využitím dostupných informačních kanálů

- informovat o aktuálním výskytu
- hodnocení vlčích hlídek:
  - o dobré je, že jsou lidé v terénu – má to efekt, ale zároveň vznikají problémy, např. s podporou podaných projektů, kterou mohou myslivci ovlivnit, jsou při tom vedlejší negativní efekty
  - o byla příliš vyhocená konfrontace, bylo by dobré teď ustoupit na chvíli z tlaku, ale zachovat přítomnost hlídek v terénu a sběr informací. Působí-li vystupňovaný tlak dlouho, mohlo by to psychologicky vyvolat reakce „na just si ho strelím“
  - o úplně přestat s rozmisťováním samolepek
  - o je potřeba více se věnovat školení a přípravě hlídek

- záchranný program by neměl chránit šelmy jen na „schválených „ teritoriích (stanovovat oblasti kde se šelmy budou chránit, jako to dělal předchozí záchranný program pro rysa ostrovida)
- potřeba velkého množství informačních materiálů

Leo Košťál, Šárka Košťálová, Beskydčan, 19.5.2004

efektivita

- 1. média
  - o zdůraznit více emoce: například zastřelili vlčí mámu ...
- 2. besedy
  - o důležitý je osobní kontakt, jet a osobně oslovit lidi v obcích
  - o byla malá návštěvnost, hlavně zpočátku (*přišli ale „opinion makeři“ a cílové skupiny – pozn.JB*), důležité ale je, že bylo nabídnuto všem
  - o bylo by dobré besedy více oživit, např. filmem
- 3. vlčí hlídky
  - o jednoznačně nejefektivnější směrem k myslivcům
  - o kontroverznost je účinná, velmi důležité je zanechání stop přítomnosti hlídek v terénu (např. samolepky)
  - o velmi významný je efekt, že hlídky vyvolávají zájem médií (vynikající stimulator médií), daří se tak dostat problém do médií, což by jinak šlo mnohem hůř, když se zrovna „nic neděje“ a vlci nestrhávají ovce
  - o dále je významné zapojení dobrovolníků – působí na veřejnost
  - o problém je amaterismus, v průběhu přicházejí noví dobrovolníci, kteří neabsolvovali školení
  - o je potřeba důkladnější příručka pro dobrovolníky
  - o zabezpečit, aby v monitorovací skupině byl vždy jeden zkušený, který bude školit méně zkušené
  - o zlepšit prezentaci důvodů vlčích hlídek k veřejnosti – nejde o boj s myslivci, ale o ochranu šelem v oblasti jejich výskytu
  - o problém je nedostatečné technické a finanční zázemí (ubytování, doprava, rozvoz hlídek, není ani na cestovné)

- záchranný program by měl zahrnout i taková opatření jako je zákaz újedí v oblastech výskytu šelem, odstranění posedů u krmelců
- scelovat klidová území bez lovu, omezit v nich hospodářské aktivity. Jednotka by mělo být povodí. Zabezpečit je legislativně jako první zóny CHKO (kritériem pro zařazení do první zóny by neměl být jen stav biotopů, ale také výskyt chráněných druhů)
- bylo by vynikající, kdyby realizátoři záchranného programu navštěvovali důležité lidi v obcích, aktivně jim předávali informace přímo a získávali aktivně jejich podporu. Problém bude jak takovou činnost vykazovat a vyúčtovat
- využití turistického ruchu:
  - o přítomnost šelem lze využít jako lákadlo turistů, zatraktivnění regionu, které jej zvýhodní a zviditelní – region bude z přítomnosti šelem profitovat. Jak si to začnou místní lidé postupně uvědomovat, budou ochranu šelem podporovat
  - o motiv šelem by měl být na všech propagačních materiálech pro turisty: Beskydy - místa divočiny a výskyt šelem (zjistit kdo všechno je vydává)
  - o cedule na turistických cestách, bylo přímo pozorováno jak rádi se turisté u takové cedule fotografují
  - o pozorovací túry pro zahraniční turisty - hledání stop
  - o připravit vlastní materiály pro turisty (pohlednice, plakátky, infolisty), zajistit distribuci do infostředisek, penzionů atd.
  - o nabídka přednášky s filmem pro hosty hotelů a pensionů. Motivace návštěvníků letáčkem o programu.
  - o zookoutek se šelmami
  - o propagace Beskyd jako oblasti výskytu šelem směrem k zahraničním i tuzemským CK- pověřit tím agenturu?
- u všeho je důležitá názornost, prvky, které zaujmou
- všude tam kde to jde zmínit kontext (negativa holosečí a smrkových monokultur, vliv šelem na obnovu lesa atd.)
- zveřejnit nositele programu, aby každý (obce, turisté, chovatelé atd.) věděl na koho se s čím obrátit:
  - o SCHKO zajišťuje .....
  - o ČSOP zajišťují .....
  - o Beskydčan zajišťuje ....
  - o fotky použitelné pro propagační materiály jsou ke stažení na .....
  - o použitelné aktuální texty jsou ke stažení na .....
 atd.
- zopakovat anketu, průzkum veřejného mínění, vedlejší efekt je, že se místní lidé otázkami donutí o věci přemýšlet
- zjistit, jak se na problém doopravdy dívají ovčáci
- nutná je spolupráce se Slovenskem a Polskem, hodilo by se vědět co se všechno dělá pro ochranu na Slovensku a v Polsku a aktivity synchronizovat

Jiné poznámky:

- jsou myslivci, kteří si na šelmy „zasedli“ – např. v okolí Halenkova padne 4-5 rysů ročně
- zapojení hlídek do kontroly ilegálního lovu na naháňkách je nereálné
  - o na oficiálních honech se rys a vlk nestřelí
  - o malé naháňky jsou neoficiální

Kapacita se do programu zapojit:

- je, ale kdyby se toho mělo dělat víc, bylo by potřeba ještě jednoho člověka
- mohli by zajistit ubytování hlídek, ale nejsou teď potřebné peníze na rekonstrukci podkroví stanice

Miroslav Kutal, Hnutí DUHA Olomouc, 20.5.2004

Efektivita:

- Vlčí hlídky mají přímý efekt (znenájmují pytlákům práci), i když to nijak nemůžeme ověřit. Cedulky nejsou umístovány provokativně přímo na mysl. posedy, ale pouze k jejich přístupovým cestám, častěji však na rozcestí cest a tur. rozcestníky. Velký význam má i působení přes média, pro které to bylo zajímavé a věnovaly se tak tématu šelem a ilegálního lovu
- dochází i ke komunikaci s turisty, kterým poskytujeme základní informace o velkých šelmách (vyvracení myslných představ apod.)
- je potřeba hlídky udržet, nejde s tím teď přestat, je to atraktivní pro mladé lidi, kteří se tak dostávají k ochraně přírody, sami chodí do terénu individuálně nebo organizují společné akce.

Co by bylo dobré ještě dělat:

- vlčí kino v obcích
- knihy: Bajajova kniha Zvlčení a další tituly: Lopez, Mowat, Kunc, udělat dotisky, zajistit distribuci, aby je bylo kde koupit – infostřediska, na Správě CHKO atd.
- dát dohromady nabídku filmů o vlčích
- lépe koordinovat aktivity (akce, tisk letáků apod.)
  - o každá organizace vyvíjí činnost o které ostatní nevědí, snižuje se tak efektivita
  - o vydávají se materiály, které se částečně dublují, některé věci se naopak opomíjí
  - o distribuci dělá každý jen toho svého
- rozmístit cedule do klidového území s obrázkem spících šelem (roztomile vypadajících – pozitivní emoční vjem) a výzvou nerušit
- kvalitní byl leták o vlčích, který vydala Veronica, zajistit dotisk, vydat takové o rysech a medvědech
- agroturistika – k ovčákům, kteří pasou v oblasti výskytu šelem, doplnit o tradice, řemesla
- publikace o chovu a výcviku pasteveckých psů
- podpořit aktivitu ČSOP – půjčování el. ohradníků chovatelům
- potřeba dělat vlčí hlídky na Slovensku (důležitější než v Jeseníkách), může být inspirací i pro jiné země
- začít spolupracovat s Polskem, nemáme informace o tom, co tam pro ochranu dělají, chybí přenos zkušeností
- zookoutky jsou problematické – zavření zvířat na malém prostoru

Kapacita:

- chybí peníze na cestovné a ubytování pro vlčí hlídky, cedulky, letáčky o vlčích hlídkách a o obecný o šelmách
- možnost rozšíření působnosti monitoringu vlčích hlídek do Jeseníků: bylo by možné pomoci to „rozjet“, ale pak se musí najít další koordinátor

Ludvík Kunc, 20.5.2004

- putovní výstava o medvědech (dr. Pavelka), měla velký ohlas u dětí
- dobrá byla výstava o rysech v Rožnově (ZO ČSOP Rožnov p.R.) spojená s přednáškami, škoda, že se nedostala mimo Rožnov
- je potřeba připravit putovní výstavu o vlčích
- chybí tu expozice živé beskydské fauny, přitom je to velmi působivé, když se zvířata ukážou. Ideální podmínky jsou tady v ZOO Ostrava, je tu prostor pro velké výběhy a návštěvnost 300 000 lidí ročně, ale není pro to pochopení u vedení ZOO. Příklad soukromé ZOO v Lohbergu s domácí zvířenou, která prosperuje
- návrh na panel se stopami zvířat v betonu, návštěvníci si mohou odlít vlastní stopy ze sádry a odnést si je domů
- přednášky (s obrázky) mají velký ohlas u dětí, směrem k dospělým efektivní nejsou
- zásadní je působení na mladou generaci
- bylo by dobré nechat trvalé panely s fotografiemi a kresbami na školách, v muzejích
- myslivci – psychologický problém – mít kůži na stěně – pak teprve jsou „chlapi“
- důležité je být co nejvíc venku
- vlčí hlídky – ohromná hodnota
  - o jeví se teď jako jediná cesta jak získat aktivní lidi pro ochranu přírody
  - o významný efekt směrem k myslivcům – jsou znepokojeni (osobně hovořil s několika lovci : „my už nemáme klid“)
  - o bylo by dobré, aby byly hlídky v terénu několik dní v kuse
  - o osobní mnohaleté zkušenosti s hlídkami v terénu (*nebylo by špatné udělat s p.L.Kuncem rozhovor a vzpomínky a zážitky sepsat a publikovat buď ve zvláštní publikaci o vlčích hlídkách spolu některými úryvky z kroniky v.h. nebo samostatně pro časopis nebo obojí - pozn.JB*)
  - o důležité je zanechat stopy, alespoň stopy ve sněhu „zdupat terén“
  - o v Jeseníkách dělat hlídky - ano, ale až když by se znovu zvedla populace rysa
- snaha o ochranu šelem povolením jejich regulovaného lovu je scestná, výsledkem je, že si myslivci střelí 2x, resp. oba – jednou legálně a pak stejně nelegálně, resp. oba – jeden legálně a další stejně nelegálně
- myslivce není možné změnit, ani když mají doma mládě, ke kterému mají vztah, ani tehdy nepřestanou střílet
- je potřeba počítat s tím, že vlci si na přítomnost člověka zvykli, nejsou již tak plaší
- důležité je likvidovat újedě – je to způsob využívaný k ilegálnímu lovu vlků
- rys má neuvěřitelnou potřebu si hrát a lovit, když má nabídku. Např. rys se naučil chodit od krmelce ke krmelci a zabíjel tam srnčí
- na Slovensku stav rysů klesá, může to ohrozit situaci u nás

Kapacita:

- do konce roku v ZOO, pak by se tomu mohl věnovat
- spíš kreslit než besedy
- angažoval by se v přípravě panelu se stopami zvířat v betonu pro odlévání stop
- problém být delší dobu mimo domov

Jan Pavelka, Krajský úřad Zlín, 31.5.2004 (korespondenčně)

- málo zkušenosti s osvětovým působením na veřejnost
- věnuje se hlavně přímým diskusím s myslivci a lesáky, snaží se myslivecky zaměřené jedince ovlivnit svým ekologickým pohledem, pozitivní výsledky z toho jsou, ale jsou těžko ověřitelné v terénu. Sází na osobní vliv a autoritu coby známého znalce přírody na Vsetínsku, všechny své názory také vyjádřil v obsáhlé publikaci o přírodě Valaška, kterou má řada myslivců (a dalších občanů regionu) u sebe doma.
- s organizací ČSOP Orchidea Valaško postupně připravuje podklady pro vydání nádherného barevného plakátu o rysovi a jeho ochraně
- zásadní je změnit myšlení a postoj myslivecké veřejnosti
- v oblasti Beskyd je hlavní ochranu rysa, který zde má optimální podmínky pro existenci a rozmnožuje se zde. Jeho existence je však úzce spojena jen s postojem lovců (myslivců) - pokud jej ti nechají na pokoji, bude se rys šířit dále do vnitrozemí (odhaduji, že pokud by ho myslivci nestříleli, tak za 10 let by se pravidelně vyskytoval ve všech podhůřích Beskyd). Proti medvědům není prakticky nikdo, jen část veřejnosti (včetně některých chovatelů). Ve vztahu k vlkům nemá informace, protože se v oblasti Vsetínska téměř nevyskytuje.
- prosazuje zejména ve vztahu k rysovi důslednější kontrolu mysliveckých honů ze strany policie
- důležité je v médiích upozorňovat na problém ochrany velkých šelem, pranýřovat zástřely apod. Vhodné udělat čas od času debatu v televizi či dalších médiích, o problému hovořit.
- vzhledem ke své vytíženosti mnoha ochrannářskými pracemi i rodinou nemůže přislíbit ani finanční či personální kapacitu do programu a nechce se v této chvíli vázat nějakým příslibem, záleželo by na konkrétní situaci a činnosti
- veškerou propagandistickou práci v ochraně šelem dělá při každé příležitosti, která se naskytne jak při práci coby úředníka v ochraně přírody tak v mimopracovním čase, při každém setkání s myslivci a lesáky

Pavel Bezděčka, Správa CHKO Bílé Karpaty, 31.5.2004, (korespondence)

- velké selmy, ačkoli se občas na území Bílých Karpat zatoulají, nejsou zde aktuálním problémem a vzhledem k narůstajícímu rekreačnímu využití, zvýšené návštěvnosti a charakteru území nepředpokládá, že by se jim v dohledné době staly
- jsou jiné priority, kterým se musí venovat, a proto se zapojením do programu nepocítá.

Petr Koubek, Ústav biologie obratlovců AV ČR, 3.6.2004

- situace je nyní nepříznivá dialogu, politické souvislosti, dialog s ČMMJ je neplodný, jedině přes veřejné mínění
- významným zdrojem pytláků jsou lesnické školy, velmi špatná kvalita výuky – učitelé myslivosti
- osvětu zaměřit na ostatní školy

(Pozn. JB: dětem je dobré něco při přednášce dát – vhodná je samolepka)

- vynikající jsou Chaloupkovy večerničky
- mezi prioritní oblasti kam kampaň zaměřit by měly patřit oblasti potenciálního výskytu a oblasti migračních tras (Poodří, Oderské vrchy atd.)

Luděk Králíček, ČMMJ. 7.6.2004

- z hlediska ekosystému je optimální situace tam, kde jsou všechny tři velké šelmy
- rysa by mělo být povoleno lovit za stanovených podmínek např.:
  - o individuální lov
  - o lovec by měl trofej, zbytek na vědecké účely
  - o stanovení omezené doby lovu – např. prosinec
  - o území Nature a jádrová území by byla bez lovu, na zbytku území by lov měl být povolen (v NP Šumava by se vůbec lovit nemělo, ale chybí tam vlk, který reguluje vysokou a svým způsobem i rysa)
- myslivci spolupracují s Policií, dojde-li k zastřelení člověka, bohužel ne při zastřelení chráněné šelmy
- ČMMJ nemá direktivní vliv (na občany, kteří vědí o ilegálním lovu), ani prohlášení ČMMJ směrem ke svým členům nemělo takový efekt
- myslivcům vadí, že není daný ani cílový stav (početnost, oblasti) po jehož dosažení bude povolený legální regulovaný lov
- pomohlo by také ukázat vstřícnost, satisfakce – např. snížení nájmu honiteb, kde je rys
- po stanovení doby lovu myslivci přestanou „držet basu“ při ilegálním lovu
- averzi by snížilo i povolení lovu rysa v určitých oblastech – např. Mělnicko, Polabí ...
- averze vůči rysovi je také proto, že se s myslivci od počátku nespolečně pracovalo
- možným opatřením, které by snížilo míru ilegálního lovu je zákaz nočního lovu v oblastech výskytu rysa.
  - o lze doplněním zákona, ale může to udělat i orgán státní správy myslivosti
  - o myslivci ale budou chtít uhrazení škod zvěří zejm. černé, kterou regulují při nočním čekání. Jedná se však o velké částky, v Natuře 2000 je institut náhrad zaveden
- návrh na otevření tematu v Myslivosti – argumenty pro a proti – články Bláha, Králíček
- web DUHY je neaktuální (zákon o myslivosti), zbytečně vyhrcožený směrem k myslivcům
- preferuje dialog před konfrontací
- ČMMJ má zájem na spolupráci při praktické ochraně šelem, např. při telemetrickém sledování

Wolfgang Nerb, Landesbund fuer Vogelschutz in Bayern e.V. (LBV), Bavorsko

(korespondence, červen '04, neupravený hrubý překlad)

- státní program na ochranu šelem neexistuje.
- V Sasku žije jedna skupina rysu, která (na příkaz saského ministerstva) je v péči dvou biologek (Gesa Kluth a Ilka Reinhard, Dorfstr. 16, 02979 Spreewitz, Tel. 0049 35727-57762, grumsin@t-online.de); tyhle dvě paní mají nejvíc

zkuseností , i ze vypracování plánu péče a plánu managementu. Vytvorily například formuláře na "hlášení škod", informační brožurky, přednášky atd.

- Wolfgang spolu s dvěma kolegy vypracoval zprávu o současné situaci vlka v Bavorsku, vydali ji spolu se studií o "prijatelnosti vlka").
- Po nedávném zastrelení vlka ve Wegscheidu (u Passova) LBV vyzval dvěma dopisy bavorského ministra Schnappauf k vytvoření koordinacního centru; čekají na odpověď.
- Nezávislé od aktivit LBV se vytvořila "svépomocná skupina", složená ze členu organizace "organizace na ochranu vlku", zaměstnanců správy NP, Bund Naturschutzu a LBV. Náplň této znovu vytvořené pracovní skupiny ještě není úplně jasná, zatím se hovoří o založení "kulatého stolu", založili mailing-list atd.
- Wolfgang by si přál, aby česká strana podněcovala (a to jak ze strany nevládek a tak ze strany státních institucí) bavorskou stranu (ministra Schnappaufa) ke spolupráci, případně s odkazem na předchozí spolupráci s LBV (viz. přílohu).
- Markus Schmidberger a Ruth Weichselmann (LBV) právě připravují vzdělávací materiály o rysu, vlku a vydra. Materiál bude využíván ve školách a v ekologických centrech.
- Kontaktní osoba na bavorském ministerstvu je od nedávna Dr. Thomas Keller, Tel. 089/92143335, e-mail: thomas.keller@stmugv.bayern.de

Obsah příloh (výťah)

1) Zpráva o současné situaci vlka v Bavorsku a sousedních zemích (23 stran) podrobný seznám výskytu vlka v různých regionech, trendy, stručně něco o opatření na ochranu

2) Empirická studie k "přijetí / akceptace vlka" ve východním Bavorsku; fakulta kulturní vědy, univerzita Regensburg
130 pohovorů, jak lidí vnímají vlka.

Všeobecně pozitivní výsledky, neprevládá klasická negativní představa

Luděk Bufka, Vladimír Silovský, Václav Braun, Správa NP a CHKO Šumava, 15.6.2004

Bufka:

- ilegální lov – problém myslivců
- vadí prezentace rysa jako naivní kočky
- zásadní je zlepšení výuky
  - o na školách
  - o výuky myslivosti
    - na specializovaných školách

- zajišťovanou okresními úřady
- problém je předávání zakořeněných názorů od starých myslivců těm novým
- i část myslivců pochopila, že rys zkvalitňuje populaci srnčí, ale někteří se stydí přiznat změnu názoru
- důsledně realizované náhrady škod výrazně zlepšují klima (vymizení averze u některých chovatelů)
- paušální osočování myslivců může působit kontraproduktivně na ty myslivce, kteří ochranu rysa podporují
- na Šumavě ať už by se v této situaci povolil lov nebo ne, pytláctví to neovlivní
- rysovlčí spolupráce s Bavorákama a Rakušanama funguje – výměna dat

Silovský:

- mají hru „Zvol si svůj osud“ – osud rysátka, interaktivní materiál, knížka pro děti
- v NPBW celá správa parku nacvičila muzikál, připravují „antikarkulku“
- pojízdné vlčí kino v NPBW
  - není výdělečné
  - dobrá cesta jak se dostat s osvětou do vesnic
  - potřeba promítat příběhy, ne mentorování

Zkušenosti:

- plakát je dobrý jen jako dekorace. Když už dělat, takaby v něm byl kus umění, fotka je málo, musí to mít šmrnc, spíš kreslený
- efektivnější je dárek, např. samolepka, tričko s rysem pro děti
- v regionu musí být tahoun, nelze to řídit z Prahy

Co dělat:

- kampaň musí být masivní a soustředěná, cílená v jednom čase!!, ale nesmí se zprofanovat, musí mít úroveň
- soutěže, např. internetová soutěž s odměnami
- získat podporu lidí, kteří mají v regionu váhu
- osvětově dobře funguje sdružování – využít motivu při veselících, masky, happeningy
- mít kotě pro děti (Braun), nejde to (Bufka)
- působení na turisty - uchování tajemna např.: „pán údolí, dívá se na vás...“
- filmy: ne na objednávku, lepší jsou když vzniknou spontánně
- nemá cenu dělat velkou kampaň kvůli vlkovi, je však potřeba na něj pamatovat, prezentovat jej, jak by prospěl ekosystému, vytvořit pro něj příznivé klima ve veřejném mínění, zároveň otevřeně upozorňovat na problémy (potřeba ochrany ovci apod.)
- vytvořit „hru o vlka“

Kapacita:

- regionální kampaň si správa vytvoří a zabezpečí

Karel Kočí, Správa CHKO Jeseníky, 23.6.2004 a 25.6. (telefonicky a písemně)

- 13.2.2004 se uskutečnila přednáška pana L.Kunce a RNDr. Dany Bartošové na Správě CHKO Jeseníky pro personál LČR a veřejnost
- 20.2. a 27.2.04 terénní akce k ověření výskytu velkých šelem v CHKOJ / výsledek negativní /

- dotazníková akce na lesní správy LČR v CHKOJ k výskytu velkých šelem / ohlas doposud velmi malý /
- získání statistických přehledů zvěře od referátů ŽP MěÚ v CHKOJ / 4 honitby na šumperské části CHKOJ vykazaly přítomnost rysa – jedná se o sousední honitby-dlouhodobě obsazený areál/

Kvalifikovaný odhad přítomnosti rysa ostrovida v CHKO Jeseníky je 1 – 2 ks.

Informace pro veřejnost:

- Tištěný průvodce NS Pasák – uveřejněno foto rysa, textová informace
- Informační skládačka 100 let NPR Šerák-Keprník – foto rysa, textová informace
- Brožura NATURA 2000 CHKO Jeseníky - foto rysa, textová informace
- Veřejně přístupný Informační kiosek SCHKOJ ve vestibulu TV převaděče na Pradědu – foto rysa, textová informace
- 2 x vyobrazení rysa v životní velikosti na korbě služebního vozidla NISSAN - s nápisem Ochrana přírody.

Publikační činnost v médiích ve vztahu k velkým šelmám nebyla doposud v letošním roce uplatněna.

Zpracoval: Mgr. Karel Kočí, Správa CHKO Jeseníky
V Jeseníku dne 25.6.2004

- plánují pokračovat v diskusi s lesáky a myslivci, akce pro veřejnost neplánují
- ochraně šelem by pomohla změna systému pronájmu honiteb tak, aby v centrální části Jeseníků byly režijní honitby LČR